

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України

25.12.2012 № 540

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ**

Київ – 2012

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції визначають порядок організації та методологію проведення цього державного статистичного спостереження.

Методологічні положення підготували фахівці відділу статистики продукції переробної промисловості департаменту статистики виробництва Держстату України під керівництвом директора департаменту Овденко Л.М.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату України (протокол від 22.11.2012 № 14).

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
Передмова	4
I. Загальні положення.....	5
II. Основні визначення та терміни, скорочення.....	5
III. Організація та проведення державного статистичного спостереження.....	8
3.1. Мета, основні характеристики державного статистичного спостереження та охоплення	8
3.2. Інструментарій державного статистичного спостереження та система показників.....	9
3.3. Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження.....	9
3.4. Порядок проведення та розробки державного статистичного спостереження, поширення й оприлюднення його результатів.....	10
3.5. Конфіденційність.....	12
Список використаних джерел.....	13

ПЕРЕДМОВА

Метою розроблення Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції (далі – Методологічні положення) є визначення порядку організації та методології проведення державного статистичного спостереження за формою №1П-НПП (річна) "Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції" (далі – форма №1П-НПП (річна)), загальних підходів до формування сукупності звітних одиниць, розробки і поширення його результатів.

Методологічні положення складаються з передмови, трьох розділів та переліку використаних джерел. Вони містять основні характеристики спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції, систему показників, інструментарій для його проведення, загальну схему з організації робіт із формування сукупності звітних одиниць спостереження та порядок розробки і поширення його результатів.

Методологічні положення призначені для використання в практичній діяльності фахівцями органів державної статистики.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Державне статистичне спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції відстежує дані щодо виробництва та реалізації промислової продукції відповідно до Номенклатури продукції промисловості (далі – Номенклатура), яка базується на СРА (Статистична класифікація продукції за видами діяльності в Європейській економічній спільноті) і PRODCOM (Перелік продуктів для європейської статистики виробництва).

Методологічні положення визначають основні характеристики спостереження, інструментарій для його проведення та систему показників, загальну схему й організацію робіт із формування сукупності звітних одиниць спостереження та порядок розробки і поширення його результатів.

В основу Методологічних положень покладено норми, викладені у Постанові Ради (ЄС) № 3924/91 від 19.12.1991 (далі – Постанова Ради (ЄС)) стосовно впровадження досліджень промислового виробництва та Постанови Комісії (ЄС) № 912/2004 від 29.04.2004 щодо її впровадження і Постанови (ЄС) № 1893/2006 від 20.12.2006.

Методологічні положення ґрунтуються на нормах Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", "Про доступ до публічної інформації", наказів Держкомстату від 21.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств", від 29.12.2009 № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього", на Політиці Держкомстату у сфері захисту конфіденційної статистичної інформації (наказ Держкомстату від 30.11.2011 № 326), а також інших нормативно-правових документах.

II. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ТЕРМІНИ, СКОРОЧЕННЯ

Основні визначення й терміни, які використовуються відносно цього державного статистичного спостереження, уживаються в такому значенні:

відокремлений підрозділ юридичної особи – філія, інший підрозділ юридичної особи, що знаходиться поза її місцезнаходженням та виробляє продукцію, виконує роботи або операції, надає послуги від імені юридичної особи;

генеральна сукупність (основа вибірки) – сукупність усіх активних статистичних одиниць із заданими характеристиками, які планується вивчати й досліджувати при проведенні статистичного спостереження у наступному році;

давальницька сировина – це сировина, яка належить замовнику і передана у промислову переробку іншому підприємству для виробництва продукції відповідно до угоди;

документальний облік – спосіб здійснення статистичного спостереження, коли факти реєструються за записами, наведеними у документах первинного обліку або в реєстраційних відомостях. У такий спосіб, зокрема, складають форми статистичної звітності;

другорядний вид діяльності – це вид діяльності, де додана вартість, створювана цим видом діяльності, менша, ніж додана вартість, створювана основним видом діяльності;

ідентифікаційні показники – ідентифікаційний код суб'єкта відповідно до реєстрації юридичних та неюридичних осіб в ЄДРПОУ;

індекс промислової продукції – показник (відносна величина), що відображає короткострокові зміни фізичного обсягу виробництва продукції (доданої вартості) за порівнювані періоди;

місцева одиниця за видом економічної діяльності – це одиниця (підприємство або його частина), що здійснює один вид економічної діяльності і розташована в географічно визначеному місці;

обсяг реалізованої продукції – обсяг продукції, яка фактично відвантажена у звітному періоді, про що зазначено в оформлених як підстава для розрахунку з покупцем (замовником) документах, незалежно від надходження платежів за неї;

обсяг фактично виробленої продукції – обсяг валового випуску продукції (у т.ч. попутної), включаючи продукцію, призначену для подальшої переробки на власному підприємстві (внутрішньозаводський оборот);

основний вид економічної діяльності – вид діяльності підприємства, на який припадає найбільший внесок у валову додану вартість;

підприємство – це статистична одиниця, що здійснює виробництво товарів та послуг і є самостійною в прийнятті рішень щодо використання своїх засобів, і є найбільш незалежною з огляду на фінансові та виробничі функції. Підприємство здійснює один або декілька видів економічної діяльності в одному чи декількох місцях. Підприємство складається з однієї або більше місцевих одиниць;

продукція – це результат виробничого процесу. Це загальний термін, який використовується для позначення як товарів, так і послуг;

продукція промисловості – продукція, вироблена підприємствами незалежно від основного виду діяльності в межах секцій В, С, D;

процес промислового виробництва – це процес перероблення (механічного, ручного тощо), який використовується для виготовлення нової продукції (споживчих товарів, напівфабрикатів чи товарів виробничого призначення); оброблення уживаних товарів на сировину; надання промислових послуг;

Реєстр статистичних одиниць (PCO) – автоматизована інформаційна система, призначена для збирання, накопичення, захисту, опрацювання, поширення, використання та зберігання даних щодо статистичних одиниць;

респондент – особа або сукупність осіб, які підлягають статистичному спостереженню в установленому законодавством порядку;

рік звітний – календарний період, який розпочинається 1 січня і закінчується 31 грудня включно, в якому формується сукупність звітних одиниць;

рік попередній – календарний період, який розпочинається 1 січня і закінчується 31 грудня включно та який передує звітному року;

статистична звітність – організаційна форма статистичного спостереження, яка передбачає регулярне заповнення та подання респондентами до органів державної статистики спеціально затверджених документів (форм статистичних спостережень);

статистична одиниця – це одиниця, через яку можна отримати несуперечливі та порівнянні дані щодо адміністративних одиниць, які мають різну юридичну організацію, облікову й виробничу структуру;

суцільне статистичне спостереження – спостереження щодо всіх без винятку одиниць статистичної сукупності, яка вивчається;

товари-представники – набір товарів, профільних для певного виду діяльності (на рівні групи, класу), які є однорідними за своїми споживчими властивостями та призначенням у певних групі чи класі КВЕД;

фізична особа-підприємець – фізична особа, зареєстрована в установленому порядку з метою здійснення підприємницької діяльності;

юридична особа – організація, створена й зареєстрована в порядку, встановленому законодавством.

Скорочення:

КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності.

KICE – Класифікація інституційних секторів економіки, затверджена наказом Держкомстату України від 18.04.2005 № 96 (зі змінами).

КОАТУУ – Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України ДК 014–97, затверджений наказом Держстандарту України від 31.10.1997 № 659 (зі змінами та доповненнями).

КОПФГ – Класифікація організаційно-правових форм господарювання, затверджена наказом Держспоживстандарту України від 28.05.2004 № 97 (зі змінами).

СКП – Статистична класифікація продукції, затверджена наказом Держкомстату від 23.12.2011 № 397.

PRODCOM – Перелік продукції ЄС для статистики виробництва.

ТОДС – територіальні органи державної статистики.

НПП – чинна Номенклатура продукції промисловості, яка базується на СКП та PRODCOM і є ключовою класифікацією для проведення державного статистичного спостереження щодо виробництва промислової продукції. Як правило, щорічно актуалізується та розміщується на офіційному веб-сайті Держстату України.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ РІЧНОГО ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ

3.1. Мета, основні характеристики державного статистичного спостереження та охоплення

Метою проведення державного статистичного спостереження є отримання даних щодо обсягів виробництва та реалізації промислової продукції за видами для забезпечення інформаційних потреб національних користувачів та міжнародних організацій. Воно є одним з основних джерел для формування сукупності для статистичного спостереження короткострокової статистики виробництва продукції промисловості та формування переліку товарів-представників для розрахунку індексу промислової продукції.

Основні принципи організації цього спостереження базуються на єдиних методологічних підходах, які забезпечують співставну динаміку даних щодо обсягів виробництва та реалізації промислової продукції.

Вищезазначені показники розроблені на базі європейських вимог до статистичної інформації щодо обстеження промислового виробництва, зокрема викладених у Постанові Ради (ЄС) щодо PRODCOM.

Спостереження має такі основні характеристики:

- **Вид державного статистичного спостереження:**
 - за ступенем охоплення одиниць: суцільне;
 - за часом реєстрації даних: поточне.
- **Організаційна форма державного статистичного спостереження:** статистична звітність.
- **Спосіб державного статистичного спостереження:** документальний облік.
- **Одиниця державного статистичного спостереження:** місцева одиниця за видом економічної діяльності.
- **Респондент державного статистичного спостереження:** юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи, відповідно до бланку форми державного статистичного спостереження.
- **Органи, які здійснюють державне статистичне спостереження:** Держстат України, територіальні органи державної статистики.
- **Місце проведення державного статистичного спостереження:** Автономна Республіка Крим, області, міста Київ та Севастополь.
- **Національні класифікації, що використовуються при проведенні державного статистичного спостереження:** КІСЕ, КВЕД, КОАТУУ, КОПФГ, НПП.

Державне статистичне спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції охоплює статистичні одиниці, діяльність яких за КВЕД, незалежно від основного виду діяльності, відноситься до секцій В "Добувна промисловість і розроблення кар'єрів", С "Переробна промисловість", D

"Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря" та що виробляють промислову продукцію відповідно до НПП.

3.2. Інструментарій державного статистичного спостереження та система показників

Організація державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції здійснюється за I розділом форми №1П-НПП (річна) "Виробництво та реалізація промислової продукції" на основі роз'яснень (інструкції) щодо його заповнення.

Показники форми №1П-НПП (річна) (I розділ) заповнюються на підставі даних первинної документації (відомості, накладні, акти, картки, книги обліку) та бухгалтерського обліку.

Основні показники статистичного спостереження:

- обсяг фактично виробленої продукції;
- обсяг фактично виробленої продукції з давальницької сировини;
- обсяг реалізованої продукції, виробленої з власної сировини.

Дані II розділу форми №1П-НПП (річна) містять інформацію щодо наявності електростанцій потужністю менше 500 кВт, їх потужності та виробництва електроенергії, яка опрацьовується в рамках державного статистичного спостереження "Підсумки роботи електростанцій: зведені таблиці за типами електростанцій. Техніко-економічні показники роботи електростанцій потужністю 500 кВт і більше" (у частині ф.Е-1 (зведена)).

3.3. Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження

Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції органи державної статистики здійснюють на центральному рівні щорічно.

Основними джерелами інформації для формування сукупності статистичних одиниць спостереження за ф.№ 1П-НПП (річна) за звітний рік є:

- перелік активних статистичних одиниць із Реєстру статистичних одиниць (далі – РСО);
- перелік одиниць за ф.№ 1П-НПП (річна) за попередній рік;
- перелік звітних одиниць за ф.№ 1-П (місячна) "Терміновий звіт про виробництво промислової продукції (товарів, послуг) за видами" (далі – ф.№ 1-П (місячна)) за 11 місяців звітного року;
- перелік уведених в експлуатацію потужностей з виробництва промислової продукції за ф. №2-буд (квартальна) за 9 місяців звітного року.

Об'єкти сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження мають такі ідентифікаційні та класифікаційні ознаки:

№ п/п		Класифікації	Ознака
1.	Інституційний сектор економіки	КІСЕ	S.11
2.	Тип статистичної одиниці	Довідник типів статистичних одиниць	Місцева одиниця виду економічної діяльності
3.	Організаційно-правова форма господарювання	КОПФГ	110-190, 193, 230-270, 310-350, 425-440, 510-590, 610, 930-995
4.	Вид економічної діяльності	КВЕД	Основний або другорядний вид діяльності, що відноситься до секцій В, С, D
5.	Територіальні одиниці	КОАТУУ	Відповідно до адміністративно-територіального устрою
6.	Розмір підприємства	Довідник ознак розміру підприємств	Незалежно від розміру
7.	Ознака економічної діяльності	X	Активне

Формування сукупності звітних одиниць статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції здійснюється на основі переліку одиниць за ф. № 1П-НПП (річна) за попередній рік шляхом його актуалізації та доповнення звітними одиницями статистичних спостережень за фф. №1-П (місячна) за звітний рік, №2-буд (квартальна) та РСО.

Сформована сукупність звітних одиниць за ф. № 1П-НПП (річна) для звітного року в електронному вигляді надсилається до територіальних органів державної статистики у терміни, визначені планом державних статистичних спостережень, для забезпечення звітно-статистичним інструментарієм респондентів.

У ході проведення спостереження внесення змін до сукупності, а саме до включення звітних одиниць (з урахуванням фактичної діяльності одиниць із виробництва та реалізації промислової продукції), здійснюється територіальними органами державної статистики після отримання дозволу Держстату України.

3.4. Порядок проведення та розробки державного статистичного спостереження, поширення й оприлюднення його результатів

Звіт за формою №1П-НПП (річна) органи державної статистики отримують на паперових носіях та в електронному вигляді за місцем здійснення виробничої діяльності респондентів у встановлені терміни, відповідно до бланку форми.

Подання органам державної статистики електронного звіту здійснюється відповідно до Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики.

Якщо місцезнаходження та місце здійснення виробничої діяльності респондента є територіями різних адміністративно-територіальних одиниць (Автономна Республіка Крим, області, міста Київ та Севастополь), органи державної статистики отримують звіт за місцем здійснення виробничої діяльності/виробництва продукції. У тих випадках, коли підрозділ не веде облік усіх показників звіту, органи державної статистики отримують звіт, сформований на підставі даних юридичної особи або безпосередньо від юридичної особи за місцем здійснення підрозділом виробничої діяльності.

На всіх рівнях обробки після отримання даних за формою №1П-НПП (річна) органи державної статистики здійснюють їх аналіз, введення статистичної інформації у відповідний комплекс електронної обробки, логічний і арифметичний контролю (як вхідного, так і вихідного масиву даних) та передачу вивіреної інформації на вищий рівень розробки.

До сформованої за результатами проведення державного статистичного спостереження інформації доключаються дані фізичних осіб-підприємців за окремими видами продукції (зокрема, хлібобулочні, здобні, макаронні вироби, борошно тощо), отримані за результатами проведення короткострокового статистичного спостереження за ф. №1-П (місячна) "Терміновий звіт про виробництво промислової продукції (товарів, послуг) за видами".

Результати державного статистичного спостереження за показниками „вироблено промислової продукції“ та „реалізовано промислової продукції, виробленої з власної сировини“, узагальнюються в таких розрізах:

- на державному рівні:

по Україні – за видами промислової продукції згідно з Номенклатурою;

за регіонами (Автономна Республіка Крим, області, міста Київ та Севастополь) – за видами промислової продукції згідно з Номенклатурою;

на регіональному рівні:

за регіоном – за видами промислової продукції згідно з Номенклатурою;

у розрізі районів та міст обласного підпорядкування – за видами промислової продукції згідно з Номенклатурою.

Оприлюднення інформації державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції здійснюється у строки, визначені планом державних статистичних спостережень.

Основними статистичними публікаціями є:

- галузевий статистичний збірник "Промисловість України";
- "Статистичний щорічник України" та інші комплексні статистичні збірники Держстату України – "Україна у цифрах", "Регіони України", "Україна та країни СНД", "Сільське господарство України";
- запитальники міжнародних організацій: Статистичного відділу ООН, Євростату, Міждержавного статистичного комітету СНД, Міжнародної

енергетичної агенції (МЕА), Продовольчої та сільськогосподарської організації (ФАО), Британського геологічного центру та ін.

Дані державного статистичного спостереження щодо виробництва та реалізації промислової продукції використовуються як складові для формування енергетичного балансу.

Крім того, показники державного статистичного спостереження у табличному вигляді розміщуються на офіційному веб-сайті Держстату України.

Також дані державного статистичного спостереження можуть бути отримані користувачами шляхом безпосереднього виписування в порядку та на умовах, визначених законодавством України, а також відповідно до Порядку доступу до публічної інформації в Держстаті України.

Строки проведення державного статистичного спостереження визначені планом державних статистичних спостережень, який затверджується розпорядженням Кабінету Міністрів України.

3.5. Конфіденційність

Політика у сфері захисту конфіденційної статистичної інформації забезпечується шляхом захисту первинних даних, отриманих органами державної статистики від респондентів у ході проведення державного статистичного спостереження, а також статистичної інформації, на підставі якої можна визначити інформацію щодо конкретного респондента. Так, при поширенні статистичних даних користувачам органи державної статистики здійснюють контроль дотримання правил конфіденційності даних згідно з Законом України "Про Державну статистику".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV (зі змінами).
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV (зі змінами).
3. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами та доповненнями) від 02 жовтня 1992 року № 2657-XI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/Zakon/ukr/stat_u.html
4. Концепція розвитку державної статистики підприємств України; затверджена наказом Держкомстату від 28 грудня 2007 року № 478. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2007/478/Kon.zip
5. Глосарій до плану статистичного спостереження; затверджений наказом Держкомстату України від 29 грудня 2009 року № 498.
6. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств; затверджене наказом Держкомстату від 21 грудня 2009 року № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/edrpoy/prso.htm>
7. Методика розрахунку інтегрального індексу виробництва (враховуючи індекси промислової та будівельної продукції), затверджена наказом Держкомстату від 02 серпня 2005 року № 224 (у редакції наказу Держкомстату від 05 серпня 2011 року за № 201), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2011/201/201.htm
8. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/elektr_zvit/doc/N_3.zip.
9. Порядок доступу до публічної інформації в Держкомстаті, затверджений наказом Держкомстату від 27 травня 2011 року № 126 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/publ_inf/poriadok/poriadok.htm
10. Політика Держкомстату у сфері захисту конфіденційної статистичної інформації, затверджена наказом Держкомстату від 30 листопада 2011 року № 326 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2011/326/326.zip
11. Збірник статистичних вимог (Statistical requirements compendium (2010). – Євростат, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-10-007-EN/EN/KS-RA-10-007-EN-EN.PDF
12. Регламент Комісії (ЄС) №912/2004 від 29.04.2004 р. щодо Регламенту Ради Європейського Економічного Співтовариства № 3924/91.
13. Чинна Номенклатура продукції промисловості.